

Monumentnummer*: 517669

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 december 2000
Kadaster deel/nr 82791/139

Woonplaats* Amersfoort
Gemeente* Amersfoort
Provincie* Utrecht

Locatiennaam Amersfoort
Locatieomschrijving Ongenum. Wachthuisjes JvS, Leusderkwartier

Kadastrale gemeente* Amersfoort
Sectie* C
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 5161

Omschrijving**

Omschrijving

Twee WACHTHUISJES aan de oostzijde van het exercitieterrein, aan weerszijden van een door een TOEGANGSHEK afgesloten oprit, iets teruggelegen in het midden van een langs de Leusderweg aangebracht hekwerk, dat in totaal ongeveer 100 meter lang is. De wachthuisjes hebben een vierkante plattegrond, één bouwlaag en zijn voorzien van een overstekend segmentboogvormig dak. Zij hebben een robuust, stevig karakter door de eclectische toepassing van neorenaissance en neobarokke details.

Het hoge gietijzeren hekwerk bezit verticale spijlen met speerpunten en is voorts voorzien van krullen en wapens van het Koninkrijk der Nederlanden en van de stad Amersfoort, die elkaar afwisselen.

De wachthuisjes, ook wel schilderhuisjes genoemd zijn symmetrisch en identiek aan elkaar.

De natuurstenen voorzijde (oostzijde) van het wachthuisje is gericht op de Leusderweg. In de gevel is een rondboogvormige uitsparing aangebracht, waarachter een bakstenen nis is gemetseld, die beschutting biedt aan de wacht. De uitsparing wordt geflankeerd door twee op een basement met rustica staande geprofileerde pijlers. De pijlers worden door brede cordonlijsten onderbroken. Op de pijlers rust de rondboog met een gefacetteerde sluitsteen. Daarboven bevindt zich een hoofdgestel met blokversiering en een ver overstekend gebogen fronton.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De achterzijde had een minder representatieve functie en bestaat uit een bakstenen muur op een natuurstenen basement. Het vlak wordt onderbroken door twee doorlopende natuurstenen cordonlijsten en wordt van boven begrensd door het natuurstenen hoofdgestel met het gebogen fronton.

Het TOEGANGSHEK scheidde oorspronkelijk het 450 meter lange exercitieterrein af van de Leusderweg. Tijdens de renovatie is daarvan een aanzienlijk deel verwijderd aan zowel de oost- als de westzijde. Het middendeel is gerestaureerd. In het midden van de zuidgrens van het terrein bevinden zich tussen de twee wachthuisjes een naar binnendraaiend hekwerk en aan de buitenzijde daarvan twee smalle hekdelen. Het hekwerk bestaat per deel uit twaalf grote spijlen, met in de onderste helft nog eens elf kleinere en dunnere spijlen daartussen. De spijlen worden horizontaal gebonden aan de onderzijde, iets onder het midden en aan de bovenzijde. De twaalf spijlen steken hierboven uit en worden bekroond door pijlpunten. Tussen de spijlen zijn sierlijke krullen aangebracht. Een diagonale staaf zorgt voor de stevigheid.

De smallere hekdelen bestaan uit vijf grotere spijlen met daartussen vier kleinere spijlen. De scharnierpunten zijn aan de wachthuisjes bevestigd. Het hekwerk kent dezelfde indeling als de rest van het hekwerk.

De vaste delen van het hekwerk zijn onderverdeeld door dragers, die aan de achterzijde ondersteund worden en van een grote sierlijke pijlpunt zijn voorzien. Voor deze dragers is aan de onderzijde een krul aangebracht. Tevens zijn op de drager ter hoogte van de bovenste horizontaal wapens aangebracht, afwisselend wit met een rood kruis, het stadswapen van Amersfoort, en de leeuw tegen een blauwe achtergrond, dat het wapen van Nederland voorstelt. Tussen de dragers bevinden zich tien grotere spijlen en negen kleinere. Links van de wachthuisjes staan nog twaalf delen en rechts staan nog zeventien delen overeind. Het hekwerk wordt aan beide uiteinden afgesloten door gemetselde rechthoekige pijlers. Deze pijlers worden bekroond door een natuurstenenelement dat aan alle vier zijden een gebogen fronton heeft. De vormgeving van deze pilaren is gebaseerd op de vormgeving van de wachthuisjes.

Waardering

De entree met het hekwerk van de voormalige infanteriekazerne is van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde als gaaf en goed gedetailleerd voorbeeld van wachtgebouwtjes van een kazernecomplex, uitgevoerd in een neobarokke bouwstijl en aansluitend aan goed gedetailleerd hekwerk. De wachtgebouwtjes met het hekwerk zijn bovendien van grote ensemblewaarde in relatie tot overige onderdelen van het voormalige kazernecomplex.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Militair wachtgebouw

Erfscheiding(D)

Functie

Schildwachthuisje

Toegangshek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument